

AYTUNÇ ALTINDAL HANGİ İSA

DESTEK YAYINLARI: 968
ARAŞTIRMA: 226

AYTUNÇ ALTINDAL / HANGİ İSA

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Aslı Bahşi
Kapak Tasarım: İlknur Muştı
Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Haziran 2018
6. Baskı Ocak 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-440-6

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Matbaa Mücellit - Çetin Koçak
Maltepe Mahallesi Hastane Yolu Sok No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul
Sertifika No. 48625

AYTUNÇ ALTINDAL
HANGİ İSA

İÇİNDEKİLER

APOLLONIUS’UN AYAK İZLERİ..... 28

2.1. Ayasofya’daki Deesis Mozaïği..... 28

2.2. Karanlık Kilise’deki Mandylion..... 46

2.3. Hangi İsa? 68

HAYATI ÇALINAN ADAM 90

3.1. Aldatanlar ve Aldananlar..... 90

3.2. “İnsan Suretindeki Tanrı”.....106

3.3 Apollonius/Balinius..... 127

*Bu kitabımı,
kırk yıllık yazarlık yaşamımda bana destek olan,
beni yüreklendiren tüm dostlarıma armağan ediyorum.*

ÖNSÖZ

Tyanalı Apollonius'un yaşamöyküsünü çocukluğumda “büyüklerimden” dinlemiştim. Bana bu dinlediklerimden hiç kimseye söz etmemem gerektiği de tembihlenmişti (1951). Kemerhisarlı Apollonius'un “hayatını” yazmayı hep istedim. Son 35 yıl içinde belge ve bilgi topladım. Çocukluğumda dinlediğim Apollonius ya da Arapların arasındaki adıyla Balinius/Balyanos'un olağanüstü yaşamını yazmak altmış yaşımdan sonra nasip oldu. Buna da şükür. Bu olağanüstü ermişin Türkiye'de ilk kez yayımlanan hayatı ve eserleri umarım ilgi çeker. Kaldı ki, Apollonius, bizden biridir. Anadolulu bilge bir kişidir. Apollonius'un doğum yeri olan Tyana kenti, antik dönemde geç Hitit İmparatorluğu'nun başkenti olan Tuvana idi. Dolayısıyla ataları itibarıyla Apollonius, son/geç Hititlerle bağlantılıydı. İşte bu geç Hititli ermiş önümüzdeki yıllarda özellikle Hıristiyan âleminde adından en çok söz edilecek kişidir.

Bu kitap, yazarlık yaşamımın 40. yılında hem bu uzun serüvende bana destek olan dostlarıma hem de değerli okurlarıma küçük bir armağandır. Böyle bir kitap yazacağımı bilen ve/veya tahmin eden dostlarım için bu kitap bir sürpriz olmamıştır. Ama ya tahmin etmeyenler için! Umarım onlar da şaşırmaslar..

Tyanalı Apollonius, “sanal” bir roman kahramanı değildir. Tüm yaşamı, başta Roma İmparatorluğu'nun arşivleri olmak üzere, ayrıntılarıyla belgelenmiş “gerçek” bir ermiştir. Yaşadı-

ğı çağda (1. yüzyıl) “İnsan Suretindeki Tanrı” olarak yüceltilmiş, zindanlara atılmış ama görüşlerinden hiçbir şekilde ödün vermemiş bir “bilge”dir. Onun varlığı ve yaşamı, 4. yüzyıldan başlayarak, Hristiyanlığın korkunç baskısından kurtulabilmek isteyen aydınlara, bu meyanda Tapınak Şövalyeleri’ne, Gül ve Haç Kardeşliği Örgütü’ne, “hümanizm”in kurucularına ve nihayet günümüzün “bilimine” damgalarını vurmuş bazı akademisyenlere, bağlı bulundukları kilise dışı-occult örgütlerince iletilmiş, okutulmuş olduğu için “yol gösterici” sayılmıştır. Öte yandan başta Katolik Kilisesi olmak üzere tüm bağnaz Hristiyanlar, yüzyıllarca onun adını ve eserlerini gizlemişler ve/veya yok etmek istemişlerdir. Bunun nedeni, daha 3. yüzyıldan itibaren Romalı pagan ve Helen düşünür, yazar, devlet adamı ve filozofların İsa Mesih ile Apollonius’u kıyaslamaları ve ikincisini birincisinden “üstün” saymalarıdır.

Hangi İsa adıyla yazdığım kitapta, Tyanalı Apollonius’un yaklaşık 2000 yıllık serüveninin bazı yanlarını okuyacaksınız. Apollonius’un “ayak izlerini” takip edenler onun tıpkı bir “Deus Absconditus” (Invisible God=Göze Görünmeyen Tanrı) gibi İncil’in sayfalarının arasında, dolayısıyla İsa Mesih’in “portresinin” ardında belki de onun maskesiyle gizlenmiş olarak dolaşmakta olduğunu biraz hayret, biraz şaşkınlık ama eminim ki, heyecan duyarak okuyacaklardır. Tyanada (Kemerhisar) 2001 yılında İtalyan hükümetince başlatılan kazı çalışmaları, nihayet tamamlanmak üzeredir. Bu kazılar, Dr. Asım Tanış’ın başkanlığında yürütüldü ve Apollonius’un 2000 yıl önceki yaşam alanı ortaya çıkartıldı. Şimdi 2002 yılından itibaren de her yıl temmuz ayında “Apollonius Kültür Festivali” düzenlenmektedir.

Tek nüshası kalmış bir kitabı bana aktardıkları için Prof. Ira Gitler ve eşine (New York), ayrıca bazı Fransızca kitapları bulmakta yardımcı olan genç ve başarılı akademisyen Selin

Şenocak'a (Paris, Sorbonne), İtalyanca çevirileri yapan Batuhan Özkan'a teşekkür ediyorum.

Kitabın ilk baskısı geçen yıl (2005) *Yoksul Tanrı* ismiyle yayımlandı. İlginçtir ki, bir Müslüman (!) cemaat bu kitaba müthiş tepki gösterdi. Diyalogculuk yapan ve “Misyonerlerle el ele çalışırız” diyen bu Nurcu grup, hem yayınevini (Alfa) rahatsız etti hem de kitabın dağıtılmasını, okura ulaşmasını ve kitapçılarda bulunmasını engelledi. Yayınevinin sahibi ve yöneticisi Şanlıurfa Milletvekili Faruk Bayrak beni arayarak karşılaştığı zorlukları anlattı. Bayrak'ın verdiği bilgiye göre *Yoksul Tanrı* bütün dünyada ilgi uyandırması gereken bir kitapken Türkiye'de okunması bu cemaatin üyeleri tarafından engellenmişti. Doğrudur, kitap Türkiye'de engellendi ama İtalya'da, İsviçre'de ve ABD'de adını duyurdu. *Yoksul Tanrı* ile ilgili ABD'de Oklahoma'da “Light of Church Community” adlı bir teoloji seminer grubu Kemerhisar'a gelerek araştırmalar yaptı ve benimle tanışmak istediğini belirtti. Nurcular mum yaksınlar!

Hangi İsa adıyla kitabın genişletilmiş baskısını yayımlayan Destek Yayınları'nın yöneticileri, yazar Yelda Cumalıoğlu ve Prof. Dr. Sezer Akarcalı'nın şahsında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Umarım bu olağanüstü “ermiş”in olağandışı yaşamını ve se-rüvenini severek okursunuz.

Aytunç Altındal
İspilandit, 7 Ağustos 2006

1. BÖLÜM

İSA YAŞADI MI, YAŞAMADI MI?

“Whoso conceals a book shall be put to death.

God preserve you!”

(“Kim ki bir kitabı gizlerse öldürülecektir. Tanrı sizi esirgesin!”)

– İmparator Konstantin, İS 326

1.1. Strasbourg Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne Giden Dava...

İlginçtir ki, Hristiyanlığın kaderi ve tarihi o zamanki adıyla Küçük Asya olan Türkiye’nin İznik şehrinde toplanan 1. Ekümenik Konsil’de alınan kararlarla belirlendi. Bu ilk konsil, tarihteki en gaddar ve kurnaz imparatorlardan biri olan Konstantin tarafından toplantıya çağırılmış ve bizzat onun tarafından yönetilmiş ve yönlendirilmişti. Yine ilginçtir ki, Konstantin bu “dinsel” toplantıya başkanlık ederken henüz Hristiyanlığı kabul etmiş değildi ve pagan tanrısı “Helios”a (Sol=Güneş) tapıyordu! Helios, İran-Mezopotamya kökenli Mitraizm’in Bizans tarafından benimsenmiş şekliydi.

1. Ekümenik Konsil, İmparator Konstantin’in dilediği kararları aldı ve böylece İsa Mesih adlı kişi, Hristiyanlığın en temel

kavramı olan Trinity=Teslis'te ikinci kişi, yani Tanrı'nın Biricik Oğlu, dolayısıyla Tanrı oldu. Bu Konstantin için hiç de önemli değildi. Burckhardt'ın da belirttiği gibi¹ onun için esas olan egemenliğini sürdürebilmek ve yayabilmektir: İsa Tanrı olmuş, olmamış Konstantin'in umurunda bile değildi, çünkü o dönemde imparatorluk sınırı içinde en az 300 ayrı topluluk en az 450 ayrı tanrıya tapıyordu.

Nedir ki, İsa'nın Trinite'de ikinci kişi yapılması başta Arius'un taraftarları olmak üzere Novatian, Valentian, Marcionit, Cataphryian vd. Hristiyan gruplarını, cemaatlerini fazlasıyla öfkeliendirdi. Bunlar özellikle de daha sonra Konstantin'in yaşamını kaleme almış olan Filistinli Eusebius adlı piskoposun ikiyüzlü ve sinsî planlarına kurban gittiklerini düşünerek Kilise'yi lanetliyorlardı. Eusebius gerçekten de, günümüzün moda deyişle tam bir yalaka, döneke ve liboştuydu. Burckhardt'ın da belirttiği gibi, Eusebius, *Konstantin'in Hayatı* adlı kitabında o kadar çok yalanı bir arada sıralamıştı ki, bu kişi ve kitabı tarihe *Kilise Yalancısı* olarak geçmişti.²

1. İznik Ekümenik Konsili'nden sonra taraflar arasındaki tartışmalar hiç bitmedi. Konstantin, örneğin Arius'un kitaplarını okuyanları ölüme mahkûm etti, diğerlerini de ya sürgüne ya da zindana yolladı.

İsa Mesih, hiç kuşkusuz son 2000 yıldır en çok tartışılan bir karakterdir, portredir. Onun “Tanrı'nın Oğlu” ve “Tanrı” olduğunu kabul ve/veya reddedenler ile onun peygamber olduğunu kabul edenler (örn. Müslümanlar) hiçbir şekilde uzlaşamamışlardır. Tartışmalar yüzyıllardır sürüyor, daha da sürecektir hiç kuşkusuz.

İsa Mesih ile ilgili ilk büyük tartışmalar 19. yüzyılın hemen başlarında yeniden ve çok güçlü bir şekilde alevlendi. Özellikle de Birinci Dünya Savaşı'nın öncesinde ve sonrasında İsa'nın

asla var olmadığı, İncil'in baştan aşağıya yalan yanlış masallarla doldurulduğu yönündeki tartışmalar ayyuka çıkmıştı. İsa'yı savunmak amacıyla bir kitap yazan İtalyan Katolik Giovanni Papini, bakın, kitabının önsözünde neler yazmış. Tarih 1923:

“İsa'nın düşmanları ona karşı bir Haçlı Seferi başlattılar. Bu eşekler, kütüphanelerle ahırları birbirine karıştırmışlar. Kimisi onun Budistlerden kopya çektiğini, kimisi onun sadece bir 'myth=efsane' olduğunu, kimisi de 'hiç var olmadığını' yazıp duruyorlar. Kim mi bunlar: Başta okultistler, theosofistler, masonlar, spiritüalistler, bilimadamları. Hepsi birden İsa'yı yok etmeye, edemezlerse de onun Zerdüştcü, büyücü, şarlatan vd. olarak göstermeye gayret ediyorlar.”³

Aynı yıllarda (1920'ler) ünlü Emil Ludwig ise İsa'yı korumanın tek yolu olarak İS 325'te mahkûm edilen Arius'un görüşlerini kuşanarak, *İnsan Oğlu İsa* diye bir kitap yazmıştı. İlginçtir ki, bu ünlü kültür adamı İsa'nın Tanrı ve onun oğlu olduğu şeklindeki görüşleri, yazdığı önsözde reddederek, “Sadece insan olarak İsa'yı yazdım, gerisi ve ötesi tam belli değildir” demişti.⁴ Gerçekten de Ludwig'in de dediği gibi ne Gospeller birbirini tutmaktadır, ne de İsa'nın “Christ=Mesih” olması ve/veya olduğu güvenilir kaynaklarca, tarihsel olarak belgelendirilebilmiştir.

İsa'nın yaşadığı varsayılan yıllarda (yak. İS 33'e kadar) Filistin topraklarında birçok mesih vardı. Kimisi büyücü, kimisi şifacı, kimisi düpedüz tanrı, kimisi ise mucize yaratıcısı idi. Bunlardan biri de adından İncil'de de söz edilen Simon Magus adlı kişiydi. Bu Simon, büyücü idi ve gizli ilimleri en iyi bilen kişilerden biriydi. Gizli ilimlerle ilgili bilgileri Kaidelilerden öğrenmişti ve Kaideliler büyü ve sihir konusunda her cemaatten daha bilgili ve yetenekliydi. Simon, gnostik cemaatin lideriydi. Bir diğeri de Valentine idi. O da gnostiklerdendi ve hayranları tarafından yaşayan bir tanrı gibi görülüyordu.

O yıllarda İsa belki tekti ama bir ABD’li yazarın da belirttiği gibi pek çok mesih vardı (One Jesus but many christs). Ancak bu “sahte mesihlerden” hiçbirini, eğer Gospellerde anlatılan olaylardan en az biri doğruysa, İsa’nın yaptığını yapmamıştı veya yapmak işine gelmemişti. Neydi bu eylem?

Filistin, İsa’nın yaşadığı dönemde Roma’nın egemenliği altında bir teokrasiydi. Yahudi şeriatı acımasız bir şekilde uygulanıyordu, bunu ihlal en hafifinden ağır hapis veya “dışlanma” cezasını öngörüyordu. Ve İsa, bunu göze alarak “sinagog” a=”havra”ya gitti ve avluda para ticareti ve tefecilik yapan Yahudilerin masalarını devirdi, onlara faizciliğin ve tefeciliğin “caiz” olmadığını söyledi. Oysa para ticareti ve diğer yollardan havra her yıl büyük paralar kazanıyordu. Yazar Jim Bishop’un yaptığı hesaba göre, Filistin’deki 3 milyon Yahudi her yıl sadece “bağış” olarak, 1959 verilerine göre, 420.000 pound para ödüyordu.⁵ Ve bu paraların büyük kısmı da en güçlü Yahudi ailelerinin ve cemaat önderlerinin arasında pay ediliyor ve sinagogun avlusundaki tefeciler/aracılar tarafından çoğaltılıyordu.

İsa’nın bu sıra dışı davranışı, eğer gerçekse, Luther’e de örnek olmuştu. O da Katolik Kilisesi’ne karşı çıkmış ve özellikle bazı dinsel ritüellerin –örneğin şarap/ekmek sunumu, Communion– gerçekte Tanrı’nın değil, doğrudan doğruya kilise egemenlerinin isteğiyle Hristiyanlığa sokuşturulduğunu açıklamıştı. Luther’e göre Katolik Kilisesi, dinsel törenlerini sapkınlık (heretic) ve hizipçilik (schismatic) üzerine inşa etmişti, bunlar gerçekte ne İsa tarafından öngörülmüşler ne de “kutsal metinlerde” yer almışlardı, düpedüz düzmece ayinlerdi.⁶

Katolik Kilisesi’nin çıkarlarına uyduğu takdirde her türlü sahtekârlığı, dinsel kılıflara sokup kendisine inananlara yutturduğu çok açık bir gerçektir. Öyle ki Kilise, Hristiyan olmadı-